

8ste vergadering

Dinsdag 10 november 2009

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Van der Linden

Tegenwoordig zijn 71 leden, te weten:

Asscher, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Benedictus, Van den Berg, Biermans, Van Bijsterveld, De Boer, Broekers-Knol, Doek, Dölle, Van Driel, Dupuis, Duthler, Eigeman, Elzinga, Engels, Essers, Flierman, Franken, Goyert, De Graaf, Hamel, Haubrich-Gooskens, Hendrixx, Hermans, Hillen, Ten Hoeve, Hofstra, Holdijk, Ten Horn, Huijbregts-Schiedon, Janse de Jonge, Van Kappen, Kneppers-Heijnert, Koffeman, Kox, Kuiper, Lagerwerf-Vergunst, Laurier, Leijnse, Leunissen, Van der Linden, Meulenbelt, Meurs, Noten, Peters, Putters, Quik-Schuijt, Reuten, Rosenthal, Schaap, Schuurman, Slager, Slagter-Roukema, Smaling, Strik, Swenker, Sylvester, Tan, Terpstra, Thissen, Tiesinga, Vedder-Wubben, Vliegthart, De Vries, De Vries-Leggedoor, Werner, Westerveld, Willems en Yildirim,

en de heer Hirsch Ballin, minister van Justitie, en mevrouw Van der Hoeven, minister van Economische Zaken.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat is ingekomen bericht van verhindering van het lid Schouw, wegens familieomstandigheden.

Dit bericht wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik wil graag vanaf deze plaats de heer Schaap feliciteren met zijn benoeming deze week tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

(applaus)

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering inzake de regeling van onderzoek naar de mogelijkheid van overbrenging van een ernstige besmettelijke ziekte bij gelegenheid van een strafbaar feit (verplichte medewerking aan een bloedtest in strafzaken) (31241);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Kaderwet financiële verstrekkingen Financiën, in verband met de verzekering door de Staat van handelsrisico's en de verbetering van het risicobeheer (31382);**
- **het wetsvoorstel Aanpassing van LNV-wetgeving in verband met de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (31809).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij **de algemene financiële beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota 2010 (32123)**, te weten:

- de motie-De Boer c.s. over een adviesaanvraag aan de Sociaal Economische Raad betreffende de aansluiting tussen leren, werken en ondernemerschap (32123, letter H);
- de motie-Schouw c.s. om de publieke omroep deel te laten uitmaken van de brede heroverwegingsoperatie (32123, letter I).

(Zie vergadering van 3 november 2009.)

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Economische Zaken en de minister van Justitie van harte welkom.

In stemming komt de motie-De Boer c.s. (32123, letter H).

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Schouw c.s. (32123, letter I).

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf aan de heer Van Driel. Hij heeft daarvoor zoals afgesproken een minuut.

□

De heer **Van Driel** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie heeft de motie van de heer Schouw met sympathie bekeken. Wij vinden dat er geen enkel onderwerp taboe is, ook de publieke omroep niet. De vicepremier en minister van Financiën heeft in het debat nog eens heel nadrukkelijk gezegd dat niets is uitgesloten. Dat is voor ons voldoende. Om die reden vinden wij de motie overbodig.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PvdD, de OSF, D66, Groen-Links en de SP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Implementatie van Europese regelgeving betreffende het verkeer van diensten op de interne markt (Dienstenwet) (31579).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Kneppers-Heijnert** (VVD): Voorzitter. Vandaag bereiken we een mijlpaal in een lang traject dat al in 2004 begonnen is met de zogenaamde Bolkesteinrichtlijn, de voorloper van de huidige Dienstenrichtlijn. We hebben een uitgebreide schriftelijke ronde achter de rug waarin veel vragen zijn gesteld. De vragen van mijn fractie zijn door de minister van Economische Zaken uitgebreid beantwoord, waarvoor dank. Wij willen nu graag van de gelegenheid gebruikmaken om de beide ministers nog enkele, sommige meer economisch, andere meer juridisch getinte, kritische vragen te stellen.

We zijn nog niet aan het eind van het wetgevingstraject. Behalve de Dienstenwet die we vandaag behandelen, is er nog de Aanpassingswet Dienstenrichtlijn, die bepaalde aanpassingen van sectorspecifieke wet- en regelgeving bevat en die momenteel bij de Tweede Kamer in behandeling is. Ook is er sprake van geweest dat er nog een veegwet komt. Is hier aanleiding voor en zo ja, wanneer kunnen we deze tegemoetzien?

Zijn we met het wetgevingstraject een eind op streek, met de uitvoering van de wet staan we aan het begin. In Het Financieel Dagblad van 5 november jongstleden spreekt Bart van Ark, hoofdeconoom van het onderzoeksinstituut The Conference Board in New York, zijn ongerustheid uit over de toekomstige groei van de westerse economieën. Een van de oorzaken die hij noemt, is dat er in de dienstensector in Europa geen open markt is. De vraag van mijn fractie is of de minister denkt dat implementatie van de Dienstenrichtlijn in Europa, althans in de lidstaten, voldoende voorwaarde is om die openheid tot stand te brengen.

Ik onderscheid daarbij vier categorieën. De eerste categorie is die van diensten van sociaal belang die nooit aan marktwerking zullen worden blootgesteld, bijvoorbeeld sociale huisvesting of kinderscherming. De tweede categorie is die van diensten die niet onder de Dienstenwet vallen en er ook niet onder zullen gaan vallen, omdat ze in andere regelingen uitputtend geregeld zijn, bijvoorbeeld vervoer of financiële dienstverlening. Mijn vraag is in hoeverre deze diensten een gelijkwaardige vrijheid van dienstverrichting bieden

als met de Dienstenwet is gerealiseerd. De derde categorie is die van diensten die uitgezonderd zijn van de Dienstenrichtlijn om redenen van politieke opportuniteit en die er later nog in ondergebracht zouden kunnen worden, bijvoorbeeld diensten van uitzendbedrijven, particuliere beveiligingsdiensten et cetera. Is er op Europees niveau een tijdschema om deze uitgezonderde knelpunten alsnog onder dezelfde vrijheid van dienstverrichting te krijgen? Wil de minister zich daarvoor inzetten? Ik heb het nu gehad over drie uitzonderingscategorieën. De vierde categorie die ik onderscheid, is die van diensten die wel onder de Dienstenwet vallen. Kunnen deze diensten in een overzicht worden gepubliceerd zoals op pagina 15 van de memorie van toelichting wordt beloofd, waarbij de dynamische verwijzingen worden weggelaten? Kan tevens het beloofde overzicht worden gepubliceerd van de Nederlandse voorschriften en vergunningstelsels waarop de Dienstenrichtlijn van toepassing is?

Dat er behoefte bestaat aan duidelijkheid over de reikwijdte van de wet, blijkt uit een publicatie in Het Financieel Dagblad van 17 september jongstleden van Iskander Haverkate, advocaat te Amsterdam, en uit een artikel in de Staatscourant van 4 november jongstleden over het voorstel tot aanpassing van de Winkeltijdenwet die in conflict is met de Dienstenrichtlijn. Er ontstaat discussie over de toepassing van vestigingsvergunningen die eisen stellen aan assortimenten of betrekking hebben op de verzorgingsfunctie in een bepaald gebied (het artikel in Het Financieel Dagblad) respectievelijk vergunningseisen die betrekking hebben op openingstijden van winkels met name op ongebruikelijke dagen of uren (het artikel in de Staatscourant).

In beide gevallen wordt door de auteurs gesteld dat de invoering van de Dienstenrichtlijn op de daarbij gehanteerde Nederlandse praktijken van toepassing is en dat dergelijke regelingen in strijd zijn met artikel 43 van het EG-verdrag inzake vrije vestiging en met de Dienstenrichtlijn. Op pagina 13 van de memorie van toelichting geeft de regering aan dat de verkoop van goederen aan particulieren in een winkel niet onder de reikwijdte van de Dienstenrichtlijn valt, omdat het begrip "dienst" uitsluitend van toepassing is op elke economische activiteit die niet valt onder de specifieke verdragsbepalingen betreffende het vrij verkeer van goederen, kapitaal en personen. Volgens de regering zou dit volgen uit rechtsoverweging 55 van het arrest van het Hof van Justitie van 11 april 2000, het arrest Deliège.

Het Hof van Justitie zegt in dit arrest in de eerste plaats dat het artikel over vrij verrichten van diensten niet restrictief mag worden uitgelegd (rechtsoverweging 52) en vervolgens dat als diensten in de zin van artikel 50 van het EG-verdrag te beschouwen zijn "dienstverrichtingen die gewoonlijk tegen vergoeding geschieden voor zover de bepalingen betreffende het vrij verkeer van goederen, kapitaal en personen daarop niet van toepassing zijn". Dit betekent mijns inziens dat diensten betreffende de verkoop van detailhandelsgoederen door ondernemers uit een andere lidstaat die zich vestigen in Nederland vallen onder het begrip van diensten en dus onder de Dienstenrichtlijn en de Dienstenwet.

De verwarring die lijkt te zijn ontstaan, is dat diensten niet het verhandelen van goederen zouden kunnen betreffen. Een dienst is echter zowel in de Dienstenrichtlijn als in de Dienstenwet gedefinieerd als elke economische activiteit, anders dan in loondienst, die gewoonlijk